

Simone Veil: Overlevende van de Holocaust en eerste vrouwelijke voorzitter van het Europees Parlement (1927-2017)

Simone Veil, juriste, politica en feministe, was minister van Volksgezondheid in Frankrijk van 1974 tot 1979. In dat jaar werd ze lid van het Europees Parlement en verkozen tot voorzitter hiervan, een functie die zij tot 1982 uitoefende. Zij was de voorzitter van het eerste rechtstreeks gekozen Europees Parlement en de eerste vrouwelijke voorzitter.

Veil wordt in Frankrijk met name erkend voor de legalisering van abortus en de verbetering van de levensomstandigheden van vrouwen en gevangenen. Zij is ook in heel Europa bekend voor het eren en bewaren van de nagedachtenis van de Joden die in de Holocaust werden vermoord tijdens de Tweede Wereldoorlog, en voor haar inzet voor de Europese waarden en de eenheid van Europa. Als overlevende van het concentratiekamp van Auschwitz-Birkenau wordt zij zowel voor haar politieke als voor haar persoonlijke moed bewonderd.

Veils kindertijd en haar traumatische ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog legden de kiem van haar inzet voor een engemaakt Europa, een zaak die zij voor de rest van haar leven zou verdedigen.

Jeugd

Simone Jacob werd op 13 juli 1927 geboren in een Joods gezin in Nice, Frankrijk. Samen met andere leden van haar gezin werd ze in 1944 opgepakt en naar de nazi-concentratiekampen in Auschwitz-Birkenau, Bobrek en ten slotte Bergen-Belsen gedeporteerd. Zij en haar twee zussen overleefden dit, maar haar ouders en haar broer overleden in de kampen. In mei 1945 keerde zij terug naar Parijs en begon er haar studies rechten en politieke wetenschappen. In 1946 trouwde zij met Antoine Veil.

In de politiek

Veil werd magistraat en adviseerde in die hoedanigheid verschillende ministers van Justitie, waaronder François Mitterrand. In 1970 werd ze de eerste vrouwelijke secretaris-generaal van de *Conseil supérieur de la magistrature* (Hoge raad van de magistratuur). Er wordt verteld dat Valéry Giscard d'Estaing, toen hij in

april 1974 president van Frankrijk werd, Antoine Veil thuis opzocht om hem te vragen deel uit te maken van zijn nieuwe regering. Daar besliste hij toen om niet Antoine te benoemen, maar zijn echtgenote Simone.

Zij werd minister van Volksgezondheid in de regering van Giscard d'Estaing. Kort na haar benoeming vocht ze een bittere strijd voor de legalisering van abortus in Frankrijk. Hierin slaagde ze pas toen de oppositie in de nationale assemblee haar steunde om de wet erdoor te drukken in 1975. Dit werd beschouwd als een belangrijke verwezenlijking en de betrokken wet zou bekend worden als *la loi Veil*.

Inzet voor een verenigd Europa

Als overlevende van de Holocaust vond Veil het na de oorlog moeilijk te begrijpen hoe Europese landen nog oorlog met elkaar konden voeren. In de loop van haar politieke loopbaan zette zij

zich steeds meer in voor het idee van een Europa waarin dergelijke wreedheden nooit meer kunnen gebeuren. Toen president Giscard d'Estaing Veil verzocht lijsttrekker te worden van zijn partij in de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement in 1979, greep ze die kans aan.

Veil werd verkozen in het Europees Parlement, dat haar vervolgens als voorzitter koos. Zij heeft dus het eerste rechtstreeks gekozen Europees Parlement geleid en was bovendien de eerste vrouw aan het hoofd van een EU-instelling. Zij was ook voorzitter van de commissie juridische zaken en lid van de commissies milieu, politieke aangelegenheden, buitenlandse zaken en veiligheid, en van de subcommissie mensenrechten. Bovendien was zij lid van de bijzondere commissie voor de Duitse hereniging, die in 1990 werd opgericht.

In haar tijd bij het Europees Parlement was zij ook voorzitter en vicevoorzitter van de Liberale en Democratische Fractie, later de Liberale en Democratische Hervormingsgezinde Fractie. Ze won in 1981 de Karelsprijs voor haar persoonlijke bijdragen aan de Europese eenheid.

Latere jaren

Na 14 jaar in het Europees Parlement keerde Veil in 1993 terug naar de Franse politiek en werd ze minister van Staat en minister van Volksgezondheid en sociale zaken tot 1995. In 1998 werd zij benoemd tot lid van de Franse Constitutionele Raad. Van 2001 tot 2007 was zij de eerste voorzitter van de *Fondation pour la Mémoire de la Shoah*. In 2005 voerde zij campagne voor het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa.

Toen Veil in 2008 werd gekozen tot lid van de *Académie Française*, als een van de weinige vrouwen aan wie deze eer te beurt viel, liet zij drie dingen graveren op het ceremoniële

zwaard dat voor ieder lid van de academie wordt gesmeed. Dat waren: haar tatoeage nummer van Auschwitz, 78651; het motto van de Franse Republiek, „Liberté, égalité, fraternité”; en het motto van de Europese Unie „In verscheidenheid verenigd”.

In 2011 werd de esplanade voor het gebouw van het Europees Parlement in Brussel naar haar genoemd: Agora Simone Veil. In 2012 kreeg zij het Grootkruis van het *Légion d'honneur*. Na haar overlijden op 30 juni 2017 huldigde Antonio Tajani, voorzitter van het Europees Parlement, haar als „groot voorzitter van het Europees Parlement, geweten van de EU, bestrijder van antisemitisme en verdediger van vrouwenrechten. Haar boodschap over vrouwen en antisemitisme is ook nu nog relevant”. In juli 2018 werd zij bijgezet in het Panthéon in Parijs. Zij was pas de vijfde vrouw aan wie deze eer te beurt viel.

Voorzitter Simone Veil van het Europees Parlement in gesprek met Altiero Spinelli in 1981.